

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2025. gada 2. decembrī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Anita Rodiņa, tiesneses Veronika Krūmiņa un Irēna Kucina,

kolēģijas sēdē izskatījusi Administratīvās apgabaltiesas (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 189/2025),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Ministru kabineta 2021. gada 21. decembra noteikumu Nr. 885 „Kārtība, kādā valsts finansē profesionālās ievirzes sporta izglītības programmas” (turpmāk – Noteikumi Nr. 885) 8. un 8.¹ punktu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. panta pirmajam teikumam un 105. panta pirmajam un trešajam teikumam.

2. Noteikumu Nr. 885 8. punkts noteic izglītības iestādei piešķiramās dotācijas apmēra aprēķināšanas formulu.

Savukārt minēto noteikumu 8.¹ punkts paredz: „Ja pēc šo noteikumu 8. punktā noteiktajā kārtībā piešķirtā finansējuma veidojas valsts finansējamo

pedagoģisko likmju atlikums, to sadala proporcionāli visām izglītības iestādēm, nepārsniedzot budžeta gadam pieprasīto pedagoģisko likmju skaitu.”

3. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 9. punkts noteic, ka tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu ir tiesai, izskatot administratīvo lietu. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.¹ panta pirmās daļas 2. punktu pieteikums iesniedzams, ja tiesa, izskatot administratīvo lietu apelācijas kārtībā, uzskata, ka norma, ko iestāde ir piemērojusi vai kas administratīvajā tiesas procesā būtu jāpiemēro šajā lietā, neatbilst Satversmei.

Pieteikuma iesniedzējas izskatīšanā ir administratīvā lieta Nr. A420129424, kas ierosināta pēc biedrības pieteikuma par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tās struktūrvienībai – profesionālās ievirzes sporta skolai (turpmāk – Sporta skola) – tiktu piešķirta valsts budžeta dotācija 2024. gadā pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām. Pamatojoties uz apstrīdētajām normām, Izglītības un zinātnes ministrija bija atteikusies piešķirt Sporta skolai valsts finansējumu 2024. gadā, jo tai nebija iepriekšējā budžeta gadā valsts finansēto pedagoģisko likmju skaits, kas nepieciešams izglītības iestādei piešķiramās dotācijas apmēra aprēķināšanai. Papildus tam ministrijas lēmumā tika norādīts, ka 2024. gadā neveidojas arī valsts finansējamo pedagoģisko likmju atlikums. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētās normas pārkāpj Satversmes 91. panta pirmajā teikumā ietverto tiesiskās vienlīdzības principu. Turklāt tās neatbilstot Satversmes 105. panta pirmajā un trešajam teikumā ietvertajām tiesībām uz īpašumu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot tam Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

4. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktam tiesas uzskats par apstrīdētās normas neatbilstību Satversmei ir juridiski jāpamato. Tiesai pieteikumā ir jāietver juridiski argumenti gan par apstrīdēto normu saturu, gan par Satversmē ietverto tiesību normu saturu un šo normu pretrunu, kuru nav iespējams atrisināt ar juridiskām metodēm. Tiesai pieteikumā jānorāda juridisko

argumentu kopums, kas ir nepieciešams un vienlaikus arī pietiekams prasījuma apmierināšanai.

4.1. Pieteikums ir formulēts motivēta lēmuma veidā, un tajā ir sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam. Pieteikums šajā prasījuma daļā atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.¹ pantā noteiktajām prasībām.

4.2. Pieteikumā norādīts, ka apstrīdētās normas neatbilst arī Satversmes 105. panta pirmajam un trešajam teikumam.

Pieteikuma iesniedzēja, atsaucoties uz Satversmes tiesas judikatūru, norāda, ka Satversmes 105. pantā ietvertās tiesības uz īpašumu aizsargā arī prasījumus, attiecībā uz kuriem persona var pamatot, ka tai ir vismaz tiesiska paļāvība uz efektīvu tiesību uz īpašumu iegūšanu. Pieteikuma iesniedzējas izskatīšanā esošās lietas apstākļos biedrībai esot aizsargājamās tiesības uz īpašumu. Proti, iesniedzot pieteikumu valsts budžeta dotācijas saņemšanai, Sporta skola bija izpildījusi visus Profesionālās izglītības likuma 31. panta 2.² daļā un Noteikumos Nr. 885 ietvertos kritērijus un nosacījumus. Tādējādi tā varēja paļauties, ka Sporta skola varēs pretendēt uz valsts paredzēto finansējumu.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka tiesiskās paļāvības aizsardzības principam var būt nozīme, nosakot to, vai apstrīdētā norma skar tādas tiesības, kas uzskatāmas par tiesību uz īpašumu objektu Satversmes 105. panta izpratnē, jo šā panta tvērumā ietilpst arī tādas mantiska rakstura tiesības, uz kurām personai ir radusies tiesiskā paļāvība. Proti, „īpašums” var būt vai nu „eksistējošs īpašums”, vai līdzekļi, ieskaitot prasījumus, attiecībā uz kuriem persona var pamatot, ka tai ir vismaz tiesiska paļāvība uz efektīvu tiesību uz īpašumu iegūšanu (*sk. Satversmes tiesas 2018. gada 18. decembra sprieduma lietā Nr. 2016-04-03, 18.5. punktu*).

Izvērtējot pamattiesību ierobežojuma atbilstību tiesiskās paļāvības aizsardzības principam, Satversmes tiesa noskaidro: 1) vai personai ir radusies tiesiskā paļāvība uz konkrētu tiesību saglabāšanu un īstenošanu (vai personas paļaušanās ir likumīga, pamatota un saprātīga un vai tiesiskais regulējums pēc savas būtības ir pietiekami noteikts un nemainīgs, lai tam varētu uzticēties); 2) vai

ir ievērots saprātīgs līdzsvars starp personas tiesiskās palāvības aizsardzību un sabiedrības interešu nodrošināšanu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2010. gada 15. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2009-88-01 15. punktu*).

Apstrīdētās normas tika pieņemtas 2022. gada 30. augustā un stājās spēkā 2023. gada 1. janvārī. Pieteikumā norādīts, ka Sporta skola tika akreditēta 2023. gada 4. oktobrī, savukārt pieteikums valsts budžeta dotācijas saņemšanai izglītības programmās nodarbināto pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām 2024. gadā tika iesniegts 2023. gada 10. oktobrī. Tātad apstrīdētās normas stājās spēkā vēl pirms Sporta skola bija izpildījusi visus tiesību normās ietvertos kritērijus un nosacījumus, lai pretendētu uz valsts paredzēto finansējumu. Proti, brīdī, kad Sporta skola tika akreditēta un tā iesniedza pieteikumu valsts budžeta dotācijas saņemšanai, biedrībai jau bija zināma apstrīdētajās normās noteiktā izglītības iestādei piešķiramās dotācijas apmēra aprēķināšanas formula un šajā formulā ietvertās vērtības. Ņemot vērā minēto, pieteikumā nav ietverts Satversmes tiesas judikatūrai atbilstošs juridiskais pamatojums tam, kādēļ šādos apstākļos Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka biedrībai varēja rasties likumīga, pamatota un saprātīga palāvība uz tiesību normās paredzēta valsts finansējuma saņemšanu. Tādējādi pieteikumā nav pamatots, ka valsts finansējuma saņemšana ietilpst tiesību uz īpašumu tvērumā.

Līdz ar to pieteikums daļā par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 105. panta pirmajam un trešajam teikumam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Ministru kabineta 2021. gada 21. decembra noteikumu Nr. 885 „Kārtība, kādā valsts finansē profesionālās ievirzes sporta izglītības programmas” 8. un 8.¹ punkta atbilstību Latvijas

Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam” pēc Administratīvās apgabaltiesas pieteikuma (pieteikums Nr. 189/2025).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Ministru kabinetu – līdz **2026. gada 2. februārim** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

3. Atteikties ierosināt lietu par Ministru kabineta 2021. gada 21. decembra noteikumu Nr. 885 „Kārtība, kādā valsts finansē profesionālās ievirzes sporta izglītības programmas” 8. un 8.¹ punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. panta pirmajam un trešajam teikumam.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Anita Rodiņa